

Støttet av minnefondet for Knut og Liv Gard og for Frans Berggren:

Kurs i avtakbar protetik

Christine Jonsgar, Jørn A. Fridrich-Aas og Pia Selmer-Hansen på kurs i avtakbar protetik i regi av University of Bristol, Faculty of Medicine and Dentistry.

Spesialistkandidater i protetik fra Bergen (Christine Jonsgar og Paul-Arne Hordvik) og Oslo (Jørn A. Fridrich-Aas og Pia Selmer-Hansen) deltok på kurset som ble arrangert av University of Bristol, Faculty of Medicine and Dentistry, School of Oral and Dental Sciences, ved Consultant Senior Lecturer Robert Jagger (BDS, MScD, FDSRCS), 13.-17. juni, 2011.

Undervisningen var delt mellom teori, konstruksjon av partiellproteser og observasjon av pasientbehandling utført av Mr. Robert Jagger.

Pasientene som blir behandlet ved fakultetet får dekket utgiftene til nødvendig behandling av den engelske helsereformen. Pasientenes tannstatus,

så langt vi kunne se, var dårlig sammenlignet med norske forhold. I 1978 var 30 prosent av Englands befolkning tannløse mot 6 prosent i 2010. Samtidig har det vært en stor økning i andelen av befolkningen som er eldre enn 75 år.

Vi fikk en grundig gjennomgang av forundersøkelser, behandlingsplanlegging, hvordan pasientene ble informert om de ulike aktuelle behandlingsoalternativenes fordeler og ulemper, og hvilke trinn selve behandlingen bestod av. Vi observerte at Robert Jagger undersøkte pasienter og informerte om behandlingsoalternativer. I løpet av meget kort tid valgte pasientene ønsket behandling, og hadde samtidig fått senket forventningene til bruk av en ny protese, slik vi tolket det.

Design av partielle proteser

I Storbritannia er 90 prosent av alle proteser som lages i overkjeven mucosalt støttet. Dersom disse designes på en riktig måte, kan de i overkjeven være et fullverdig behandlingsoalternativ. Design av tannstøttede- eller tann- og mucosastøttede proteser er komplisert og det hersker stor uenighet og mange sterke meninger om temaet. Etter en teoretisk gjennomgang av prinsippene, hadde vi praktisk arbeid på propedeuten i form av surveying og design. Vi var svært spente på teori- gjennomgangen. Skulle vi endelig få svar på de store spørsmålene: Hvor går rotasjonsaksen- og er denne viktig? Skal oppleggene legges sadelfjernt eller sadelnært – og er dette viktig? Hvilke type klammere skal vi velge? Hvilke materialer skal de bestå av – og hvorfor?

Mr. Jagger startet gjennomgangen med å fokusere på viktigheten av surveying. Hensikten med dette var å finne ut hvilke undersnitt som eksisterte på modellen og hvordan disse best kunne benyttes for å gi protesen

mest mulig retensjon, samt for å finne innførselsretningen. Undersnittene ble deretter målt og ut fra disse målene ble det bestemt hva slags klammere som skulle benyttes. Det er viktig å kjenne til de ulike komponentene i en protese og hvilke alternativer vi har når vi skal velge en konstruksjon. I følge Mr. Jagger, gikk rotasjonsaksen gjennom tuppen på de posteriore retinerende klammere, og ja – denne er viktig for å kunne legge inn støtte anteriort for denne. Oppleggene skal plasseres for å minske rotasjonen på klammertannen, gi mest mulig stabilitet og involvere minst mulig sliping av tennene. Designprosedyren bestod av surveying, tegning på modell og konstruksjonsark. Vi fikk tegnet mange behandlingsoforslag og disse ble gjennomgått grundig. Utbyttet av denne delen av kurset var stor.

Problemløsning ved helproteser

Teorigjennomgangen av helproteser bestod i å få oversikt over standardteknikkene. Disse er relativt like prosedyrene her i Norge. Spesielle teknikker for fremstilling av helproteser bestod av å bestemme OVD, lage kopiproteser, ta avtrykk av flabby ridge og behandle pasienter med brekninger. Disse emnene ble først gjennomgått teoretisk og deretter repetert og demonstrert på pasienter i klinikken. Vi fikk delta i pasientbehandling en hel dag og vi lot oss imponere av Mr. Jagger.

Vi har aldri sett noen som har håndtert grønn Kerr på tilsvarende måte. Praktisk bruk av gassbrenner og vannbad var nye erfaringer for oss på utstysfronten.

Tekst og foto: Pia Selmer Hansen og Jørn A. Fridrich-Aas